

Incumbensa Crameri concernent edifizis ordaifer la zona da construcziun

Tenor l'art. 75 da la constituziun federala da la confederaziun svizra (Cst.; CS 101) fixescha la confederaziun ils princips da la planisaziun dal territori. La planisaziun dal territori sezza è dentant chaussa dals chantuns. Ils ultims onns ha la confederaziun deplorablmain interpretà sia cumpetenza da fixar princips en moda fitg generusa. La lescha federala davart la planisaziun dal territori (LPT; CS 700) e l'ordinaziun davart la planisaziun dal territori (OPT; CS 700.1) prescrivan quasi definitivamain, tge projects da construcziun ch'èn admiss ordaifer la zona da construcziun. Las differenzas fundamentalas dals singuls chantuns na vegnan betg resguardadas en quest connex, malgrà che terren betg surbajegiabel ha en chantuns rurals ina tut altra muntada ch'en chantuns urbans. Da questa differenza èsi da tegnair quint pli fitg en l'avegnir.

En il chantun Grischun è il maletg da la cuntrada ordaifer las zonas da construcziun caracterisà fermamain d'edifizis duvrads (anteriuramain) per intents agriculs. Per mantegnair quest maletg prezius da la cuntrada, èsi impurtant ch'ils edifizis anteriuramain agriculs ordaifer las zonas da construcziun (en spezial aclas) na vegnian betg surlaschads a sasez. Qua duai vegnir purschida la pussaivladad d'als trasformar moderadamain e d'als duvrar per auters intents p.ex. per abitar lien, e quai independentamain da lur utilisaziun oriunda. Uschiglio vegn il maletg da la cuntrada tipic per il Grischun cun aclas a sa midar considerablmain ils proxims onns. Sche edifizis duvrads anteriuramain per intents agriculs na servan betg pli a lur intent oriund e na pon betg vegnir duvrads per auters intents, van els en decadenza. Lur proprietarias e proprietaris n'han per regla nagin interess da mantegnair in edifizis che n'als serva betg pli. Tras la pussaivladad da midar l'utilisaziun duain vegnir garantids tant il maletg da la cuntrada sco er il mantegniment da la valur da quests edifizis e stabiliments.

Per quests motivs sto la legislaziun federala (en spezial la LPT e la OPT) vegnir adattada uschia che la garanzia da possess d'edifizis ordaifer la zona da construcziun vegn extendida. Edifizis dal dretg vegl che na vegnan betg pli duvrads per intents agriculs (uschenumnadas aclas) duain pudair vegnir transformads moderadamain per als pudair duvrar per intents d'abitar, e quai independentamain da l'utilisaziun oriunda u actuala, tant enavant che lur identitad vegn mantegnida. Per il maun public na dastgan betg resultar custs supplementars u obligaziuns supplementaras sco per exempel averturas. L'engrondiment vers anora duai restar vinavant pussaivel, almain en la dimensiun existentia.

Sin basa da l'art. 160 Cst. e da l'art. 59 al. 1 da la constituziun dal chantun Grischun (Cst./GR; DG 110.100) vegn la regenza incumbensada:

- d'inoltrar a l'assemblea federala ina iniziativa dal chantun che pretenda l'adattaziun da la legislaziun federala conform a las consideraziuns qua survart; e
- da s'engaschar en tut las organisaziuns da la planisaziun dal territori, nua che represchentanzas dal chantun Grischun sa participeschan, che la legislaziun federala vegnia adattada conform a las consideraziuns.

Cuira, ils 9 da december 2015

Crameri, Claus, Felix (Haldenstein), Albertin, Alig, Berther (Mustér), Blumenthal, Brandenburger, Bucher-Brini, Burkhardt, Caduff, Caluori, Casanova (Glion), Casanova-Maron (Domat), Cavegn, Caviezel (Tavau Clavadel), Danuser, Darms-Landolt, Davaz, Della Vedova, Dosch, Engler, Epp, Fasani, Felix (Scuol), Florin-Caluori, Gartmann-Albin, Geisseler, Giacomelli, Gunzinger, Hardegger, Hartmann, Heinz, Hitz-Rusch, Holzinger-Loretz, Hug, Joos, Kasper, Koch (Tumein), Koch (Igis), Kunfermann, Kunz (Fläsch), Kunz (Cuira), Lorez-Meuli, Mani-Heldstab, Märchy-Caduff, Marti, Mathis, Michael (Donat), Michael (Castasegna), Müller, Nay, Niederer, Niggli (Samedan), Papa, Paterlini, Rosa, Salis, Sax, Schneider, Schutz, Steck-Rauch, Stiffler (Tavau Plaz), Stiffler (Cuira), Tenchio, Thomann-Frank, Tomaschett (Breil), Valär, von Ballmoos, Waidacher, Weber, Wieland, Zanetti, Andri, Berther (Segnas), Föhn, Natter, Ratti, Spreiter, Tuor